

SPOR LİSELERİNDE ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERİN MOBBİNGE MARUZ KALMA DÜZEYLERİNİN ÖRGÜTSEL BAĞLILIK İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF MOBBİNG EXPOSURE LEVELS ON ORGANIZATIONAL COMMITMENT LEVELS OF TEACHERS AT SPORT HIGH SCHOOLS

Gönderilen Tarih: 26/04/2021
Kabul Edilen Tarih: 16/08/2021

Muhammed Said ÖZDEMİR

Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ, Türkiye

Orcid: 0000-0002-6668-6979

Fatih Mehmet UĞURLU

Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ, Türkiye

Orcid: 0000-0001-6830-4383

* Sorumlu Yazar: Fatih Mehmet UĞURLU, Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, E-mail: fmuugurlu@firat.edu.tr
 Bu çalışma Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak sunulmuştur.

Spor Liselerinde Çalışan Öğretmenlerin Mobbinge Maruz Kalma Düzeylerinin Örgütsel Bağlılık İle İlişkisinin İncelenmesi

ÖZ

Bu çalışmanın temel amacı, spor liselerinde görev yapmakta olan öğretmenlerin mobbinge maruz kalma düzeyleri ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi olup, ayrıca öğretmenlerin mobbinge maruz kalma düzeyleri ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasında anlamlı farklılıkların var olup olmadığının belirlenmesidir. Bu amaçla bu çalışmada, Tanhan ve Çan (2009) tarafından geliştirilen "Öğretmenlere Yönelik Yıldırma Ölçeği" ile Balay (2000) tarafından geliştirilen "Örgütsel Bağlılık Ölçeği" kullanılmıştır. Hazırlanan anket formunda, ölçek ifadelerin yanı sıra katılımcıların sosyo demografik özelliklerini içeren sorulara da yer verilmiştir. Araştırmanın örneklem grubunu ise 2019-2020 eğitim öğretim yılı içerisinde Elazığ, Diyarbakır, Muş, Bitlis, Siirt, Van ve Tunceli illerindeki spor liselerinde görev yapmakta olan 101 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışmaya ilişkin veri setinin elde edilmesi sürecinde anket yöntemi uygulanmış olup, elde edilen verilerin analizinde ise SPSS 25.0 paket programından yararlanılmıştır. Uygulanan analiz bulguları neticesinde; öğretmenlerin cinsiyet, eğitim düzeyi, kadro durumu ve şu an ki kurumda çalışma süresinin örgütsel bağlılık ve mobbinge maruz kalma durumları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklara neden olduğu belirlenmiştir. Buna karşın öğretmenlerin medeni durumu, yaş grubu ve mesleklerinde geçirdikleri sürenin örgütsel bağlılıkları ve mobbinge maruz kalma durumları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklara neden olmadığı tespit edilmiştir. Spor liselerinde görev yapmakta olan öğretmenlerin mobbinge maruz kalma düzeyleri ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasında ilişki incelendiğinde ise negatif yönlü anlamlı ilişkilerin var olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mobbing, Örgütsel Bağlılık, Spor Lisesi

Investigation of The Effect of Mobbing Exposure Levels on Organizational Commitment Levels of Teachers at Sport High Schools

ABSTRACT

The main aim of this study is to decipher the relationship between mobbing exposure levels and organizational commitment levels of teachers in sports high schools, and to decipher whether there are significant differences between mobbing exposure levels and organizational commitment levels of teachers. For this purpose, "Mobbing Scale for Teachers" developed by Tanhan and Çan and "Organizational Commitment Scale" developed by Balay were used in this study. In the questionnaire form prepared, besides the scale expressions, questions including socio-demographic characteristics of the participants were also included. The sample group of the study consists of 101 teachers working in sports high schools in Elazığ, Diyarbakır, Muş, Bitlis, Siirt, Van and Tunceli provinces during the 2019-2020 academic year. In the process of obtaining the data set for the study, the survey method was used, and the SPSS 25.0 package program was used in the analysis of the data obtained. As a result of the analysis findings applied; it was determined that teachers' gender, education level, staff status and current working time in the institution caused statistically significant differences in terms of organizational commitment and exposure to mobbing. On the other hand, it was determined that the marital status of the teachers, the age group and the time they spent in their profession did not cause statistically significant differences in terms of their organizational commitment and exposure to mobbing. When the relationship between the levels of exposure to mobbing and organizational commitment of teachers working in sports high schools was examined, it was determined that there were negative significant relationships.

Key Words: Mobbing, Organizational Commitment, Sports High School

GİRİŞ

Çalışanların çalışma ortamlarındaki performansı, memnuniyet ve moral düzeyleriyle doğrudan ilişkilidir. Çalışanların çalışma ortamındaki moral düzeyinin artması hem bireysel hem de grup olarak memnuniyeti arttırmaktadır. Dunham'a göre, çalışma ortamlarının çoğunda olduğu gibi, eğitim örgütlerinde de etkileşim ve iletişimden kaynaklanan problemler strese neden olur⁹.

Her sektöründe ve kurumda olduğu gibi eğitim kurumlarında da çalışanlar arasında yaşanan olumsuz etkileşim ve iletişim huzursuzluğa ve örgüt içi mutsuzluğa neden olmaktadır. Çalışanların yaşadığı bu olumsuz çevre ise kurumlarına karşı aidiyet ve sadakat durumlarını doğrudan etkilemektedir. Spor da dâhil her sektörde ve kurumda olduğu gibi eğitim kurumlarında da çalışanlar arasında yaşanan olumsuz etkileşim ve iletişim huzursuzluğa ve örgüt içi mutsuzluğa neden olmaktadır. Çalışanların yaşadığı bu olumsuz çevre ise kurumlarına karşı aidiyet ve sadakat durumlarını doğrudan etkilemektedir⁴.

Mobbing, hemen hemen her türlü çalışma ortamında görülmektedir. Kelime anlamı itibari ile mobbing; işyerinde diğer çalışanlar ya da işveren/ler tarafından tekrarlanan saldırılar şeklinde uygulanan bir çeşit psikolojik tacizdir. Kavram, çalışanlara üstleri, astları veya eşit düzeydeki çalışanlar tarafından sistematik biçimde uygulanan her tür kötü muamele, tehdit, şiddet, aşağılama gibi davranışları ifade eden anlamlar içermektedir¹⁷. Çalışan bireylerin pek çoğu mobbing davranışı yaşamaktadır. Özellikle eğitim alanı özelinde yapılan çalışmalar ve hukuksal düzenlemelere bakıldığında mobbingin karşısında duran düzenlemelerin yeterli düzeyde olduğunu söylemek mümkün olmamaktadır. İşin özelliğinden kaynaklanan mobbing gibi etkenler, öğretmenlerde fiziksel ve zihinsel yorgunluğa yol açmaktadır⁹. Bu yaşanan durum, önce ilgili çalışanı, buna bağlı olarak çalışanın çalışma ortamında bulunan meslektaşlarını da olumsuz yönde etkilemektedir. Çalışma ortamının genel yapısında olumsuz bir hava meydana gelmesi hem çalışanların, hem de çalışma ortamı olarak okulun verimliliğinin düşmesine yol açar.

Merkezinde insana hizmet olan öğretmenlik mesleğinde mobbing davranışları sıkça görülmektedir. Mobbing davranışının yaşanmasın bağlı olarak çalışanların iş yerlerine bağlılıkları da bu durumun varlığından olumsuz yönde etkilenmektedir. Bu duruma maruz kalan öğretmenler okula devam sıkıntısı yaşar ve okulun genel başarı durumunu olumsuz yönde etkilenir. Bununla beraber, bu tür olumsuz davranışlar artarak devam ettiğinde mobbing mağduru öğretmenlerde ciddi sağlık problemlerine bağlı olarak performanslarında kalıcı bir düşüş ve örgütlerine bağlılıklarının da azalma olur⁸. Mobbinge maruz kalan çalışanların zamanla verimliliklerinde ve çalışma isteklerinde azalmaya bağlı olarak iş yerlerine olan tutumları da olumsuz olarak etkilenmektedir. Mobbing sürecinin sonucunda, çalışan da kurumu da zarar görür. Örgüt amaçlarına ulaşma noktasında hedefinden uzaklaşır. Örgüt içerisindeki verimliliğin düşmesiyle, örgütün saygınlığını yitirmesi ve iş gücündeki verimliliğin azalması gibi olumsuz sonuçlar ortaya çıkmaya başlar⁹.

Mobbingin yaşandığı bir eğitim kurumunda amaçlara ulaşma noktasında sapmaların yaşanması muhtemeldir. Öğretmenler okulun amaçlarından uzaklaşması, örgütlerine olan bağlılıklarının azalmasına ve bu da okulun hedeflerine ulaşması noktasında sorunların yaşanmasına sebep olur⁹. Bu ortaya çıkan olumsuz durumu ortadan kaldırmak ya da makul seviyeye indirmek için mobbing olgusunu iyi tespit etmek, yol

açacağı problemleri ortaya koymak ve bu problemlerin çözümü noktasında çalışmak önemlidir.

Bu çalışmada spor lise kademesinde görev yapmakta olan öğretmenlerin, okullarında maruz kaldıkları mobbing durumları konu edinilerek bu olgunun mevcudiyetini, özelliklerini ve gerçekleşme sıklığını incelemiş olup bu durumun öğretmenlerin örgütlerine bağlılıklarına nasıl bir etkide bulunduğu incelenmesi amaçlanmıştır. Dolayısıyla bu çalışmanın ana amacı, spor liselerinde görev yapmakta olan öğretmenlerin maruz kaldıkları mobbingin örgütsel bağlılık düzeyleri ile ilişkisinin incelenmesidir. Araştırmada basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmış olup, verilerin toplanması aşamasında ise anket tekniğinden yararlanılmıştır.

Araştırmada bu amaçlara ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

- Spor liselerinde görev yapmakta olan öğretmenlerin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, medeni durum, meslekte geçirdikleri sürelerini ve şu anki kurumlarında çalışma süreleri değişkenlerine göre mobbinge maruz kalma ve örgütsel bağlılık düzeylerinde anlamlı farklılıklar var mıdır?
- Spor liselerinde görev yapmakta olan öğretmenlerin mobbinge maruz kalma düzeylerinin örgütsel bağlılık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Ayrıca bu araştırma ile mobbing ve örgütsel bağlılık kavramları arasında olumlu-olumsuz veya anlamlı bir ilişkinin var olup olmadığı konusunda bilgi sahibi olunacaktır. Mobbinge maruz kalan öğretmenlerin örgütsel bağlılık üzerindeki etkilerinin bilinmesi eğitim camiası açısından ilgili konudaki farkındalık düzeyinin artmasında, mobbingin kişi ve sporcu sağlığı üzerindeki stres, kaygı, özgüven eksikliği, psikolojik baskı gibi olumsuz etkilerinin azaltılmasında ve buna yönelik önleme çalışmalarının yapılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

MATERYAL VE METOT

Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evreni, spor liselerinde görev yapmakta öğretmenler temsil etmektedir. Araştırmanın örneklemini ise 2019-2020 eğitim öğretim yılı içerisinde Elazığ, Diyarbakır, Muş, Bitlis, Siirt, Van ve Tunceli illerindeki spor liselerinde görev yapmakta olan 101 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmış olup, verilerin toplanması aşamasında ise anket tekniğinden yararlanılmıştır.

Katılımcılar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sosyo-demografik özelliklerinin özetlendiği Tablo 1 incelendiğinde, çalışmanın %52'si erkek, %48'i ise kadın öğretmenden oluşturmaktadır. Katılımcıların medeni durumları incelendiğinde, %53.8'i evli iken geriye kalan %46.2'si ise bekar. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş dağılımları incelendiğinde %27,6'sı 21-30 yaş aralığında yer alıyor iken, %54.5'i 31-40 yaş aralığında, %14.9'u 41-50 yaş aralığında ve %3'ü ise 51 yaş ve üzerinde yer almaktadır. Ayrıca öğretmenlerin büyük bir kısmı (%79.2) lisans mezunu iken, %20.8'i ise lisansüstü mezundur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleklerini yapma sürelerine bakıldığında ise; %29.7'si 1-5 yıl arasında, %34.7'si 6-10 yıl arasında, %16.8'i 11-15 yıl arasında ve son olarak %18.8'i ise 16 yıl ve üzerinden bu yana

öğretmenlik mesleğini yapmakta olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin %52.5'i olan büyük çoğunluğu 1-10 yıldan bu yana aynı kurumda çalıştığını belirtmiştir. Öğretmenlerin %81.2'si kadrolu öğretmen olarak, %17.8'i sözleşmeli öğretmen olarak ve son olarak %1'inin ise ücretli öğretmen olarak görev yaptığı tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan 101 spor lisesi öğretmenlerinin görev yaptıkları liseler incelendiğinde; %16.8'i Kara kaya spor lisesi, %15.8'i Diyarbakır spor lisesi, %9.9'u Muş spor lisesi, %17.8'i Bitlis spor lisesi, %12.9'u Şehit Zafer Kılıç spor lisesi, %19.8'i Van spor lisesi ve %7'si ise Tunceli spor lisesinde öğretmenlik yaptığını belirtmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Kişisel Bilgiler	Değişkenler	f	%
Cinsiyet	Erkek	69	52,0
	Kadın	32	48,0
Medeni Durum	Evli	72	53,8
	Bekar	29	46,2
Yaş	21-30 yaş aralığı	28	27,6
	31-40 yaş aralığı	55	54,5
	41-50 yaş aralığı	15	14,9
	51 ve üzeri yaş aralığı	3	3,0
Eğitim Düzeyi	Lisans Mezunu	80	79,2
	Lisansüstü Mezunu	21	20,8
Öğretmenlik Mesleğini Yapma Süresi	1-5 yıl arası	30	29,7
	6-10 yıl arası	35	34,7
	11-15 yıl arası	17	16,8
	16 ve üzeri	19	18,8
Şu Anki Kurumda Çalışma Süresi	1 yıldan az	20	19,8
	1-10 yıl arası	53	52,5
	11-15 yıl arası	18	17,8
	16 ve üzeri	10	9,9
Kadro Durumu	Kadrolu Öğretmen	82	81,2
	Sözleşmeli Öğretmen	18	17,8
	Ücretli Öğretmen	1	1,0
Görev Yapılan Lise	Kara Karakaya Spor Lisesi	17	16,8
	Diyarbakır Spor Lisesi	16	15,8
	Muş Spor Lisesi	10	9,9
	Bitlis Spor Lisesi	18	17,8
	Şehit Zafer Kılıç Spor Lisesi	13	12,9
	Van Spor Lisesi	20	19,8
	Tunceli Spor Lisesi	7	7,0

Verilerin Toplanması

Çalışmanın amacını gerçekleştirmek üzere hazırlanan ölçek formu üç bölümden oluşmaktadır. Ölçek formunun ilk kısmında katılımcıların bazı sosyo demografik özelliklerini belirlemek amacı ile hazırlanan kişisel sorular yer alırken, ikinci ve üçüncü kısmında ise daha önceden geçerliliği ve güvenilirlikleri test edilmiş olan "Öğretmenlere Yönelik Yıldırma Ölçeği" ve "Örgütsel Bağlılık Ölçeği" kullanılmıştır.

Öğretmenlere Yönelik Yıldırma Ölçeği (ÖYYÖ)

Araştırmada spor liselerinde görev yapmakta olan öğretmenlerin yıldırma yani mobbinge maruz kalma düzeylerini belirlemek amacı ile literatürde sıklıkla kullanılan ve Tanhan ve Çam, (2009)¹⁶ tarafından geliştirilen ölçek formu kullanılmıştır. Ölçek toplamda 29 ifade ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğe ait Cronbach α değeri ise 0,84 olarak ölçülmüştür. Ölçekte yer alan ifadeler "Asla, Nadiren, Bazen, Sıklıkla ve Her Zaman" şeklinde 5'li likert tipi biçimindedir.

Örgütsel Bağlılık Ölçeği (ÖBÖ)

Araştırmada spor liselerinde görev yapmakta olan öğretmenlerin buldukları kuruma olan bağlılık düzeylerini belirlemek amacı ile yine alan yazında sıklıkla kullanılan ve Balay, (2000)² tarafından geliştirilen ölçek formu kullanılmıştır. Ölçek toplamda 27 ifade ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğe ait Cronbach α değeri ise 0,91 olarak ölçülmüştür. Ölçekte yer alan ifadeler “Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kısmen Katılıyorum, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde 5’li likert tipi biçimindedir. Ölçek formlarının örneklem grubuna uygulanması sürecinde ilgili okulların spor liselerindeki öğretmen sayıları tespit edilmiş olup bu öğretmenlere çalışmanın amacı anlatılarak tamamen gönüllük ilkesi doğrultusunda ölçek formlarının uygulaması yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin istatistiksel analizi SPSS 25.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlere ait betimleyici bilgiler ise yüzde ve frekans şeklinde ifade edilmiştir. Yapılan normallik analizi sonucunda çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1,5 ve +1,5 aralığında yer almadığı tespit edilerek ve histogram grafiği de incelenerek, verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Bu nedenle analize non-parametrik testler ile devam edilmiştir. Cinsiyet ve medeni durum değişkenlerine göre ölçek puanlarını karşılaştırmak için Mann Whitney U testi kullanılırken; yaş, eğitim durumu, öğretmenlik mesleğini yapma süresi, kadro durumu ve şu anki kurumda çalışma süresi değişkenlerine göre ölçek puanlarını karşılaştırmak için Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Son olarak spor liselerinde görev yapmakta olan öğretmenlerin mobbinge maruz kalma düzeylerinin örgütsel bağlılıkları ile ilişkinin incelenmesinde ise Spearman Korelasyon analizi kullanılmıştır. Uygulanan bu analizlerde istatistiksel anlamlılık seviyesi ise 0,05 olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 2. Cinsiyet Değişkenine Göre

Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ort.	U	p
Özdeşleşme	Erkek	69	55,12	820,000	0,038*
	Kadın	32	42,13		
ÖBÖ İçselleştirme	Erkek	69	56,37	733,500	0,008*
	Kadın	32	39,42		
Uyum	Erkek	69	54,19	884,000	0,107
	Kadın	32	44,13		
Kişinin İtibarına Saldırıları	Erkek	69	49,68	1,013,000	0,380
	Kadın	32	53,84		
Mesleki Uygulamaların Engellenmesi	Erkek	69	50,55	1,073,000	0,816
	Kadın	32	51,97		
ÖYYÖ Potansiyelin Engellenmesi	Erkek	69	49,22	981,500	0,360
	Kadın	32	54,83		
Kişiye Yönelik Doğrudan Hakaret	Erkek	69	47,93	892,500	0,013*
	Kadın	32	57,61		
Sosyal İlişkilerin Engellenmesi	Erkek	69	50,12	1,043,000	0,444
	Kadın	32	52,91		

p<0,05

Tablo 2’ye göre 0,05 anlamlılık düzeyinde cinsiyet değişkeninin birinci alt boyutu olan “özdeşleşme” ve ikinci alt boyutu olan “içselleştirme” için istatistiksel olarak anlamlı bir

farklılığa neden olduğu gözlenmişken, “uyum” alt boyutu açısından ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa neden olmadığı tespit edilmiştir. Buna ek olarak araştırmamızın örneklemini oluşturan spor lisesi öğretmenlerinin cinsiyetlerinin öğretmenlere yönelik yıldırma ölçeğinin dördüncü alt boyutu olan “kişiyeye yönelik doğrudan hakaret” için istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa neden olduğu belirlenmiştir ($p=0,038- 0,008- 0,013 < 0,05$). Buna karşın ölçeğin diğer alt boyutları olan “kişinin itibarına saldırılar, mesleki uygulamaların engellenmesi, potansiyelin engellenmesi ve sosyal ilişkilerin engellenmesi” açısından ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa neden olmadığı tespit edilmiştir ($p=0,107- 0,380- 0,816- 0,360- 0,444 > 0,05$).

Tablo 3. Medeni Durum Değişkenine Göre

Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ort.	U	p	
ÖBÖ	Özdeşleşme	Evli	72	20,08	978,000	0,620
	Bekar	29	53,28			
	İçselleştirme	Evli	72	51,76	989,500	0,682
		Bekar	29	49,12		
Uyum	Evli	72	49,94	967,500	0,654	
	Bekar	29	53,64			
ÖYYÖ	Kişinin İtibarına Saldırılar	Evli	72	49,74	953,000	0,367
		Bekar	29	54,14		
	Mesleki Uygulamaların Engellenmesi	Evli	72	52,95	903,500	0,277
		Bekar	29	46,16		
	Potansiyelin Engellenmesi	Evli	72	52,08	966,000	0,549
		Bekar	29	48,31		
	Kişiyeye Yönelik Doğrudan Hakaret	Evli	72	49,80	957,500	0,294
		Bekar	29	53,98		
	Sosyal İlişkilerin Engellenmesi	Evli	72	49,69	949,500	0,223
		Bekar	29	54,26		

$p < 0,05$

Tablo 3'e bakıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde medeni durum değişkeninin örgütsel bağlılık ölçeği ve öğretmenlere yönelik yıldırma ölçeği alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa neden olmadığı tespit edilmiştir ($p=0,620- 0,682- 0,654- 0,367- 0,277- 0,549- 0,294- 0,223 > 0,05$).

Tablo 4. Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre

Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ort.	U	p	
ÖBÖ	Özdeşleşme	Lisans Mezunu	80	49,04	683,500	0,190
		Lisansüstü Mezunu	21	58,45		
	İçselleştirme	Lisans Mezunu	80	48,91	672,500	0,161
		Lisansüstü Mezunu	21	58,98		
Uyum	Lisans Mezunu	80	49,11	688,500	0,203	
	Lisansüstü Mezunu	21	58,21			
Kişinin İtibarına Saldırılar	Lisans Mezunu	80	52,34	732,500	0,234	
	Lisansüstü Mezunu	21	45,88			
Mesleki Uygulamaların Engellenmesi	Lisans Mezunu	80	49,38	710,500	0,264	
	Lisansüstü Mezunu	21	57,17			
ÖYYÖ	Potansiyelin Engellenmesi	Lisans Mezunu	80	51,88	770,000	0,548
		Lisansüstü Mezunu	21	47,67		
	Kişiyeye Yönelik Doğrudan Hakaret	Lisans Mezunu	80	52,97	682,500	0,033*
		Lisansüstü Mezunu	21	43,50		
Sosyal İlişkilerin Engellenmesi	Lisans Mezunu	80	51,32	814,500	0,714	
	Lisansüstü Mezunu	21	49,79			

$p < 0,05$

Tablo 4 incelendiğinde 0,05 anlamlılık düzeyinde eğitim durumu değişkeninin örgütsel bağlılık ölçeğinin alt boyutları olan “özdeşleşme, içselleştirme ve uyum” alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p=0,190- 0,161- 0,203 > 0,05$). Buna karşın spor lisesinde görev yapmakta olan öğretmenlerin eğitim düzeylerinin öğretmenlere yönelik yıldırma ölçeğinin alt boyutu olan “kişiye yönelik doğrudan hakaret” alt boyutu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa neden olduğu tespit edilmiştir ($p=0,033 < 0,05$). Lisans mezunu olan öğretmenlerin lisansüstü mezunu olan öğretmenlere kıyasla kişiye yönelik doğrudan hakaret alt boyut ortalamasının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlere yönelik yıldırma ölçeğinin diğer alt boyutları olan “kişinin itibarına saldırılar, mesleki uygulamaların engellenmesi, potansiyelin engellenmesi ve sosyal ilişkilerin engellenmesi” alt boyutlarının eğitim düzeyi açısından ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,234- 0,264- 0,548- 0,714 > 0,05$).

Tablo 5. Yaş Grubu Değişkenine Göre

Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ort.	χ^2	p
Özdeşleşme	21-30 yaş	28	40,59	7,852	0,059
	31-40 yaş	55	57,32		
	41-50 yaş	15	44,07		
	51 yaş ve üzeri	3	67,00		
İçselleştirme	21-30 yaş	28	40,95	4,907	0,179
	31-40 yaş	55	54,14		
	41-50 yaş	15	55,67		
	51 yaş ve üzeri	3	64,00		
Uyum	21-30 yaş	28	47,18	4,144	0,246
	31-40 yaş	55	48,94		
	41-50 yaş	15	61,83		
	51 yaş ve üzeri	3	70,33		
Kişinin İtibarına Saldırılar	21-30 yaş	28	56,84	5,103	0,164
	31-40 yaş	55	51,03		
	41-50 yaş	15	42,50		
	51 yaş ve üzeri	3	38,50		
Mesleki Uygulamaların Engellenmesi	21-30 yaş	28	43,07	3,907	0,272
	31-40 yaş	55	55,12		
	41-50 yaş	15	48,47		
	51 yaş ve üzeri	3	62,17		
Potansiyelin Engellenmesi	21-30 yaş	28	55,13	1,864	0,601
	31-40 yaş	55	49,45		
	41-50 yaş	15	52,43		
	51 yaş ve üzeri	3	33,83		
Kişiye Yönelik Doğrudan Hakaret	21-30 yaş	28	56,18	3,855	0,278
	31-40 yaş	55	49,96		
	41-50 yaş	15	46,63		
	51 yaş ve üzeri	3	43,50		
Sosyal İlişkilerin Engellenmesi	21-30 yaş	28	50,71	0,135	0,987
	31-40 yaş	55	50,95		
	41-50 yaş	15	51,03		
	51 yaş ve üzeri	3	54,50		

$p < 0,05$

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmenlerin yaş gruplarının Örgütsel Bağlılık Ölçeği ve Öğretmenlere Yönelik Yıldırma Ölçeği alt boyutları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların var olup olmadığı Kruskal Wallis H testi ile incelenmiş olup, anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($p=0,059- 0,179- 0,246- 0,164- 0,272- 0,601- 0,278- 0,987 > 0,05$).

Tablo 6. Öğretmenlik Mesleğini Yapma Süresi Değişkenine Göre

Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ort.	χ^2	p
Özdeşleşme	1-5 yıl arası	30	50,40	2,762	0,859
	6-10 yıl arası	35	48,73		
	11-15 yıl arası	17	56,18		
	16 ve üzeri	19	51,50		
İçselleştirme	1-5 yıl arası	30	48,03	3,201	0,362
	6-10 yıl arası	35	46,94		
	11-15 yıl arası	17	61,03		
	16 ve üzeri	19	54,18		
Uyum	1-5 yıl arası	30	54,12	4,619	0,202
	6-10 yıl arası	35	44,87		
	11-15 yıl arası	17	46,65		
	16 ve üzeri	19	61,26		
Kişinin İtibarına Saldırıları	1-5 yıl arası	30	55,73	3,847	0,278
	6-10 yıl arası	35	52,43		
	11-15 yıl arası	17	47,62		
	16 ve üzeri	19	43,92		
Mesleki Uygulamaların Engellenmesi	1-5 yıl arası	30	51,65	1,281	0,963
	6-10 yıl arası	35	49,94		
	11-15 yıl arası	17	49,21		
	16 ve üzeri	19	53,53		
Potansiyelin Engellenmesi	1-5 yıl arası	30	49,45	2,126	0,989
	6-10 yıl arası	35	51,69		
	11-15 yıl arası	17	51,76		
	16 ve üzeri	19	51,50		
Kişiyeye Yönelik Doğrudan Hakaret	1-5 yıl arası	30	50,43	2,521	0,914
	6-10 yıl arası	35	51,73		
	11-15 yıl arası	17	52,85		
	16 ve üzeri	19	48,89		
Sosyal İlişkilerin Engellenmesi	1-5 yıl arası	30	49,92	1,937	0,817
	6-10 yıl arası	35	50,46		
	11-15 yıl arası	17	51,44		
	16 ve üzeri	19	54,11		

$p < 0,05$

Tablo 6'ya bakıldığında katılımcı spor lisesi öğretmenlerinin mesleklerini yapma sürelerinin Örgütsel Bağlılık Ölçeği ve Öğretmenlere Yönelik Yıldırma Ölçeği alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa neden olup olmadığı Kruskal Wallis H testi ile incelenmiş olup, anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($p=0,859- 0,362- 0,202- 0,278- 0,963- 0,989- 0,914- 0,817 > 0,05$).

Tablo 7. Kadro Durumu Değişkenine Göre

Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Özdeşleşme	Kadrolu Öğretmen	82	51,65	1,799	0,407	-
	Sözleşmeli Öğretmen	18	46,19			
	Ücretli Öğretmen	1	84,00			
ÖBÖ İçselleştirme	Kadrolu Öğretmen	82	51,80	1,226	0,042*	1>2,3
	Sözleşmeli Öğretmen	18	46,03			
	Ücretli Öğretmen	1	74,50			
Uyum	Kadrolu Öğretmen	82	50,12	0,484	0,785	-
	Sözleşmeli Öğretmen	18	54,36			
	Ücretli Öğretmen	1	63,00			
Kişinin İtibarına Saldırıları	Kadrolu Öğretmen	82	51,90	4,753	0,093	-
	Sözleşmeli Öğretmen	18	44,72			
	Ücretli Öğretmen	1	90,50			
Mesleki Uygulamaların Engellenmesi	Kadrolu Öğretmen	82	50,07	1,636	0,441	-
	Sözleşmeli Öğretmen	18	56,67			
	Ücretli Öğretmen	1	25,00			
ÖYYÖ Potansiyelin Engellenmesi	Kadrolu Öğretmen	82	52,09	4,211	0,122	-
	Sözleşmeli Öğretmen	18	43,39			
	Ücretli Öğretmen	1	76,00			
Kişiyeye Yönelik Doğrudan Hakaret	Kadrolu Öğretmen	82	52,16	1,822	0,402	-
	Sözleşmeli Öğretmen	18	46,11			
	Ücretli Öğretmen	1	43,50			
Sosyal İlişkilerin Engellenmesi	Kadrolu Öğretmen	82	52,30	1,782	0,202	-
	Sözleşmeli Öğretmen	18	46,11			
	Ücretli Öğretmen	1	54,50			

p<0,05

Kadro durumu değişkeninin Örgütsel Bağlılık Ölçeğinin alt boyutları bakımından anlamlı bir farklılığa neden olup olmadığına ilişkin sonuçlar incelendiğinde, 0,05 anlamlılık düzeyinde kadro durumu değişkeninin örgütsel bağlılık ölçeğinin alt boyutu olan "içselleştirme" açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa neden olduğu gözlenmiştir (p=0,042<0,05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını öğrenmek için non-parametrik post-hoc testlerinden biri olan Tamhane's T2 testinden yararlanılmıştır. İçselleştirme alt boyutunda farklılıkların kimden kaynaklandığı incelendiğinde, kadrolu öğretmenlerin sözleşmeli ve ücretli öğretmenlere göre ortalamasının daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Buna karşın spor lisesi öğretmenlerinin kadro durumunun Örgütsel Bağlılık Ölçeğinin diğer alt boyutları olan "özdeşleşme ve uyum" ile Öğretmenlere Yönelik Yıldırma Ölçeğinin alt boyutları olan "kişinin itibarına saldırılar, mesleki uygulamaların engellenmesi, potansiyelin engellenmesi, kişiyeye yönelik doğrudan hakaret ve sosyal ilişkilerin engellenmesi" bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa neden olmadığı gözlenmiştir (p=0,407- 0,785- 0,093- 0,441- 0,122- 0,402- 0,202> 0,05).

Tablo 8. Şu anki Kurumda Çalışma Süresi Değişkene Göre

Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Özdeşleşme	1 yıldan az	20	57,18	1,154	0,044*	4>3,2,1 3>2,1
	1-10 yıl arası	53	49,42			
	11-15 yıl arası	18	48,72			
	16 ve üzeri	10	51,10			
İçselleştirme	1 yıldan az	20	55,08	0,661	0,028*	4>3,2,1
	1-10 yıl arası	53	49,13			
	11-15 yıl arası	18	50,75			
	16 ve üzeri	10	53,20			
Uyum	1 yıldan az	20	55,33	1,221	0,048*	4>3,2,1
	1-10 yıl arası	53	49,17			
	11-15 yıl arası	18	48,28			
	16 ve üzeri	10	56,95			
Kişinin İtibarına Saldırıları	1 yıldan az	20	49,70	3,971	0,265	-
	1-10 yıl arası	53	53,53			
	11-15 yıl arası	18	51,94			
	16 ve üzeri	10	38,50			
Mesleki Uygulamaların Engellenmesi	1 yıldan az	20	41,53	3,180	0,365	-
	1-10 yıl arası	53	53,07			
	11-15 yıl arası	18	51,22			
	16 ve üzeri	10	58,60			
Potansiyelin Engellenmesi	1 yıldan az	20	58,25	5,621	0,132	-
	1-10 yıl arası	53	49,20			
	11-15 yıl arası	18	57,25			
	16 ve üzeri	10	34,80			
Kişiyeye Yönelik Doğrudan Hakaret	1 yıldan az	20	48,70	1,103	0,776	-
	1-10 yıl arası	53	52,78			
	11-15 yıl arası	18	49,53			
	16 ve üzeri	10	48,80			
Sosyal İlişkilerin Engellenmesi	1 yıldan az	20	54,18	3,458	0,326	-
	1-10 yıl arası	53	48,00			
	11-15 yıl arası	18	54,36			
	16 ve üzeri	10	54,50			

p<0,05

Çalışmaya katılan spor lisesi öğretmenlerin şu anki kurumlarında ne zamandan beri çalıştıkları sorularak, örgütsel bağlılıkları ve yıldırma düzeyleri üzerinde herhangi bir etkisinin olup olmadığının belirlenmesi amacı ile Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Uygulanan analiz sonucunda, 0,05 anlamlılık düzeyinde öğretmenlerin buldukları kurumda çalışma süresi değişkeninin örgütsel bağlılık ölçeğinin alt boyutları olan "özdeşleşme, içselleştirme ve uyum" bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa neden olduğu gözlenmiştir (p=0,044- 0,028- 0,048<0,05).

Özdeşleşme, içselleştirme ve uyum alt boyutlarına göre kurumda 16 yıl ve üzeri çalışan öğretmenlerin 1 yıldan az, 1-10 yıl arası ve 11-15 yıl arası çalışan öğretmenlere göre ortalamalarının daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Ayrıca özdeşleşme alt boyutuna göre kurumda 11-15 yıl arası çalışan öğretmenlerin 1 yıldan az ve 1-10 yıl arası çalışanlara kıyasla daha yüksek ortalamalara sahip olduğu da tespit edilmiştir. Böylece öğretmenlerin kurumda çalışma süreleri arttıkça örgütsel bağlılıklarının da arttığı söylenebilir. Öğretmenlerin şu anda çalıştıkları kurumda geçirdikleri sürelerinin Öğretmenlere Yönelik Yıldırma Ölçeğinin alt boyutları bakımından anlamlı bir farklılığa neden olup olmadığına bakıldığında ise, 0,05 anlamlılık düzeyinde öğretmenlerin buldukları kurumda çalışma süresi değişkeninin öğretmenlere yönelik yıldırma

ölçeğinin alt boyutları olan “kişinin itibarına saldırılar, mesleki uygulamaların engellenmesi, potansiyelin engellenmesi, kişiye yönelik doğrudan hakaret ve sosyal ilişkilerin engellenmesi” bakımından anlamlı farklılığa neden olmadığı gözlenmiştir ($p=0,265- 0,365- 0,132- 0,776- 0,326 > 0,05$).

Tablo 9. Spearman’s Korelasyon Analizi Sonucu

Alt Boyutlar		KİS	MUE	PE	KYDH	SİE
Özdeşleştirme	r	-,220*	,376**	-,189	-,149	,273**
	p	,027	,000	,059	,137	,006
İçselleştirme	r	-,177	,218*	-,073	-,162	,102
	p	,077	,028	,470	,105	,310
Uyum	r	-,300*	,530**	-,019	-,289**	,158
	p	,002	,000	,852	,003	,115

$p < 0,05^*$; $p < 0,01^{**}$

KİS: Kişinin İtibarına Saldırılar, MUE: Mesleki Uygulamaların Engellenmesi, PE: Potansiyelin Engellenmesi, KYDH: Kişiye Yönelik Doğrudan Hakaret, SİE: Sosyal İlişkilerin Engellenmesi; n: 101.

Tablo 9’ta spor lisesi öğretmenlerinin örgütsel bağlılıkları ile öğretmenlere yönelik yapılan yıldırma durumu arasında herhangi bir ilişkinin var olup olmadığını belirlemek üzere Spearman korelasyon analizinde faydalanılmıştır. Uygulanan korelasyon analizi bulgularına göre; Örgütsel Bağlılık Ölçeğinin alt boyutlarından olan “özdeşleştirme ve uyumun” Öğretmenleri Yıldırma Ölçeğinin alt boyutu olan “kişinin itibarına saldırılar” ile arasında negatif yönlü, zayıf düzeyde ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Buna karşın Örgütsel Bağlılık Ölçeğinin alt boyutlarından olan “içselleştirme” Öğretmenleri Yıldırma Ölçeğinin alt boyutu olan “mesleki uygulamaların engellenmesi” ile arasında pozitif yönlü, zayıf düzeyde ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir. “Uyum” alt boyutu ile “mesleki uygulamaların engellenmesi” ile arasında ise pozitif yönlü, orta düzeyde ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Örgütsel Bağlılık Ölçeğinin alt boyutu olan “uyum” ile Öğretmenleri Yıldırma Ölçeğinin alt boyutu olan “kişiye yönelik doğrudan hakaret” arasında da yine negatif yönlü, zayıf düzeyde ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Son olarak Örgütsel Bağlılık Ölçeğinin alt boyutu olan “özdeşleştirme” ile Öğretmenleri Yıldırma Ölçeğinin alt boyutu olan “sosyal ilişkilerin engellenmesi” arasında pozitif yönlü, zayıf düzeyde ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir.

TARTIŞMA

Mobbing örgütler için kötü ve ağır bir hastalık olarak ifade edilebilir. Mobbing yüzünden iş görenlerin kuruma karşı bağlılık hisleri yok olur. Buldukları kuruma dair memnuniyetsizlikleri nedeniyle yeni alternatif arayışına girerler⁴. Yıldırma eyleminin çalışanların davranış ve tutumlarını olumsuz etkilediği ve örgüte olan bağlılıklarını azalttığı bilinmektedir⁶.

Uygulanan analizler bulgu sonuçlarına göre örgütsel bağlılık algısının iş yerinde maruz kalınan mobbing sonucunda olumsuz etkilendiği görülmektedir. Daha önce gerçekleştirilen çalışmalara da bakıldığında bulduğumuz sonucu destekler niteliktedir. Araştırmaya katılım sağlayan öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre örgütsel bağlılıkları ve maruz kaldıkları yıldırma puanları incelendiğinde erkek ve bayan öğretmenlerde farklılıkların var olduğu gözlenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda

erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlere oranla özdeşleşme ve içselleştirme alt boyutlarındaki puan ortalamalarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla erkek öğretmenlerin örgütün hedeflerini ve örgüt iklimini daha iyi özümlediği söylenebilir. Ayrıca öğretmenlerin erkek veya kadın olmasının maruz kaldıkları yıldırma durumu bakımından da anlamlı farklılık gösterdiği belirlenerek, kadın öğretmenlerin kişiye yönelik doğrudan hakaret durumlarının erkek öğretmenlere kıyasla daha fazla olduğu gözlenmiştir. Kurtbaş (2011)¹⁷ akademisyenler üzerinde yapmış olduğu çalışmada örgütsel bağlılık açısından cinsiyet değişkenine ilişkin ulaştığı bulgular bizim bulgularımızla benzerlik göstermiş olup, örgütsel bağlılığın alt boyutları olan duygusal bağlılık, normatif bağlılık ve devam bağlılığında anlamlı farklılık bulmuştur. Aynı şekilde Polat (2011)¹⁹ bir kamu kurumunda çalışanlar üzerinde yapmış olduğu çalışmada cinsiyet değişkeni açısından psikolojik taciz ve örgütsel bağlılığın erkek ve bayanların algılamaları açısından duygusal bağlılık, devamlılık bağlılığı ve normatif bağlılık boyutlarında farklılaştığı yönünde bulgulara ulaşmıştır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan spor lisesi öğretmenlerinin medeni durumlarının örgütsel bağlılıkları ve maruz kaldıkları yıldırma durumlarınca anlamlı bir farklılığa neden olmadığı tespit edilmiştir. Nitekim Bingöl, (2012)⁷ akademik personellere yönelik yapmış olduğu çalışmasında katılımcı akademik personellerin evli veya bekar olmasının Duygusal Taciz Ölçeği alt boyutları bakımından anlamlı bir farklılığın var olmadığını tespit etmiştir. Güllü (2013)¹² beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yönelik yaptığı çalışmasında, öğretmenlerin medeni durumuna göre mobbing ve örgütsel bağlılığının devam bağlılığı ve normatif bağlılık alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığı, ancak duygusal bağlılık alt boyutunda ise anlamlı farklılık olduğuna ilişkin sonuçlara ulaşmıştır. Hiçkorkmaz (2016)¹³ kamu çalışanlarına yönelik çalışmasında medeni durumun mobbing ile örgütsel bağlılık alt boyutlarından duygusal bağlılık ve normatif bağlılığın farklılaştığı bulgusuna ulaşmıştır. Nitekim medeni durum değişkenine göre bizim çalışmamızla benzerlik gösteren veya farklı sonuçlara ulaşılan çalışmalara rastlamak mümkündür.

Öğretmenlerin eğitim düzeylerinin örgütsel bağlılıkları üzerinde anlamlı bir farklılığa neden olmadığı, buna karşın Öğretmenlere Yönelik Yıldırma Ölçeğinin alt boyutu olan kişiye yönelik doğrudan hakaret boyutunda anlamlı farklılığa neden olduğu belirlenmiştir. Lisans mezunu olan spor lisesi öğretmenlerinin lisansüstü mezunu olan öğretmenlere kıyasla bu duruma daha fazla maruz kaldığı gözlenmiştir. Dolayısıyla yüksek lisans veya doktora mezunu öğretmenlerin lisans mezunu öğretmenlere oranla daha az kişiye yönelik doğrudan hakaret durumunu yaşamaları araştırmacı, yeniliğe açık ve kendinin geliştiren öğretmen olmalarını, olaylara daha akılcı ve sakin yaklaştıklarını göstermektedir. Buna karşın Kök, (2019)¹⁵ yapmış olduğu çalışmasında Beykoz ilçesinde ki meslek liselerinde görev yapan eğitim personelinin yıldırma maruz kalma durumları incelemiş, yüksek lisans mezunu öğretmenlerinin yıldırma maruz kalma durumlarının, lisans mezunu öğretmenlerin yıldırma maruz kalma durumlarına göre daha fazla olduğunu tespit etmiştir.

Katılımcı öğretmenlerin yaş gruplarınca ve mesleklerini yapma sürelerince Örgütsel Bağlılık Ölçeği ve Öğretmenlere Yönelik Yıldırma Ölçeği alt boyutları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılıkları olmadığı tespit edilmiştir. Güllü, (2013)¹²te beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yönelik yaptığı çalışmada, çalışanların yaşlarının örgütsel bağlılık ve mobbing algısı ile anlamlı bir ilişki bulamamıştır. Buna karşın kadro durumu değişkeninin Örgütsel Bağlılık Ölçeğinin alt boyutu olan içselleştirme

açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa neden olduğu gözlenmiştir. Kadrolu olarak görevini sürdüren öğretmenlerin sözleşmeli ve ücretli olarak çalışan öğretmenlere göre ortalamasının daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Bu bulgu öğretmenin iş garantisi sağlandığında örgüte ve örgütün ilkelerine daha çok bağlı olduğunu ve bunları kabullendiğini göstermektedir.

Araştırmanın katılımcısı olan öğretmenlerin şu anki kurumlarında çalışma süresinin örgütsel bağlılıkları ve yıldırma durumları bakımından incelendiğinde, 16 yıl ve üzeri çalışan öğretmenlerin 1 yıldan az, 1-10 yıl arası ve 11-15 yıl arası çalışan öğretmenlere göre örgütsel bağlılıklarının daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Böylece öğretmenlerin kurumda çalışma süreleri arttıkça örgütsel bağlılıklarının da arttığı söylenebilir. Buna karşın öğretmenlerin kurumda geçirdikleri sürelerin maruz kaldıkları yıldırma durumları bakımından anlamlı farklılıklara neden olmadığı da elde edilen bulgular içerisinde yer almaktadır. Son olarak spor lisesi öğretmenlerinin örgütsel bağlılıkları ile maruz kaldıkları yıldırma durumları arasında herhangi bir ilişkinin var olup olmadığını belirlemek üzere uygulanan kolerasyon analizi sonucunda, zayıf düzeyde, ters yönlü bir ilişkinin var olduğu belirlenmiştir. Yani öğretmenlerin maruz kaldıkları yıldırma durumunun artması içerisinde yer aldıkları örgütlerine/kurumlarına karşı bağlılıklarının azalmasına neden olacaktır. Kul (2010)¹⁶ Beden eğitimi öğretmenlerinin yıldırma (mobbing) yaşama düzeyleri, örgütsel bağlılıkları ve iş doyumu arasındaki ilişkisini incelediği çalışmasında Beden eğitimi öğretmenlerinin yaşamış olduğu yıldırma ile örgütsel bağlılıkları alt boyutları arasındaki yıldırma ile uyum alt boyutu arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki, beden eğitimi öğretmenlerinin yaşamış olduğu olumsuz davranışlar ile örgütsel bağlılığın özdeşleşme alt boyutu ve içselleştirme alt boyutu arasında ise negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit etmiş olması çalışmamızdaki sonuçları kısmen destek niteliktedir.

Son dönemlerde mobbing ve örgütsel bağlılığın birbirini etkileyen iki etken olduğu yapılan çalışmalarda da görülmektedir. Bu iki ayrı önemli durum eğitim sektöründe de varlığını hissettirmeye başlamıştır. Eğitimde mobbingin hissedilmeye başlaması öğretmenin kurumuna olan duygusal, normatif ve devam bağlılığını etkilemenin yanı sıra öğrencilerine ve dolayısıyla eğitim sisteminde de olumsuzlukları beraberinde getirecektir. Bu durum geleceğin parlayan yıldızları olarak nitelendirilen öğrencilerin zayıf eğitime sebep olmasına zemin hazırlayarak, güçlü gelecek düşüncesinden sapmalara neden olabilecektir.

Bu çalışma spor lisesi öğretmenleri ile sınırlandırılmıştır. İleride örgütsel bağlılık ve mobbing kavramları ile çalışmayı planlayan araştırmacılar, çeşitli branşlarda ve eğitim kademelerinde görev yapan öğretmenlere yönelik araştırma yapabilir. Veya çeşitli sektör grupları baz alınarak, ilgili konuda sektörel kıyaslamalar yapılarak, konunun sektörlerdeki profili ve önemi belirtilebilir.

Bu noktadan hareketle bu çalışmada öncelikle eğitim alanına, daha özelden ise bedene eğitimi öğretmenlerinin mobbing algılarıyla örgütsel bağlılıkları arasındaki bağlantı detaylı olarak incelenip, eğitim sektöründe yer alanlara çeşitli öneriler sunulabilir. Özellikle eğitimcilerin ana evi olarak nitelendirilen okullarının olumlu yönde geliştirilebilmesi ve çalışanların olası psikolojik tacizlere ve yıldırmalara maruz kalmamaları için kurum içerisinde farkındalık artırıcı hizmet içi eğitimlere ağırlık verilebilir. Sonuç olarak, eğitim, bir ülkeyi dünyada saygın ve güçlü kılmamanın en önemli unsurlarından biri olarak değerlendirilebilir.

Örgütsel bağlılığı çalışanların kendi ve kurumunun amaç ve hedefleri doğrultusunda birçok sebepten dolayı kurumlarına olan bağlılıkları olarak değerlendirdiğimizde, örgütsel bağlılığa etki eden sebepleri maddi sebepler, zorunluluk, verilen emek, çalışanın ve kurumun hedefleri gibi çoğaltabiliriz. Bu bağlılığı güçlendirmenin yolu ise çalışma ortamında iyi bir örgüt iklimi oluşturarak, iş yerindeki olumsuzlukları ortadan kaldırmaktan geçmektedir.

Son dönemlerde mobbing ve örgütsel bağlılığın birbirini etkileyen iki etken olduğu yapılan çalışmalarda sıkça yer almaya başlamıştır. Bu olgu aynı zaman da eğitim alanlarında varlığını hissettirmeye başladı. Eğitimde mobbingin hissedilmeye başlaması öğretmenin kurumuna olan duygusal, normatif ve devam bağlılığını etkilemenin yanı sıra öğrencilerine ve dolayısıyla eğitim sisteminde de olumsuzlukları beraberinde getirecektir. Bu noktadan hareketle araştırmada öncelikle eğitim alanına, daha özelden ise bedene eğitimi öğretmenlerinin mobbing algılarıyla örgütsel bağlılıkları arasındaki bağlantıyı incelenerek aşağıdaki öneriler sunulmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde mobbing ile mücadele birimi kurulabilir. Eğitim kurumlarına yönetici ve idari personel ataması için yapılan merkezi sınav ve mülakata ek olarak bu kişilerin psikolojik olarak da bu görevi ifa edebileceklerini ölçebilecek kriterler getirilmelidir. Kurumlar mobbingin öncüsü belirtiler ortaya çıktığında hiç vakit kaybetmeden ciddiyetle konuyu üzerine giderek çözüm üretebilme becerisini gösterebilmelidir. Eğitim kurumları açısından ise idarecilerin kurumlarındaki eğitim iklimini adaletli ve hakkaniyetli biçimde idare etmelidir. Özellikle mesleğe yeni başlayan öğretmenlere yönelik düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetleri, onların kurumlarına olan bağlılıklarını artıracak doğrultuda planlanabilir.

KAYNAKLAR

1. Akdemir MF. (2008). İşletmelerde uygulanan mobbingin (psikolojik şiddet) örgütsel Bağlılığa etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
2. Balay R. (2000). Özel ve resmi liselerde yönetici ve öğretmenlerin örgütsel bağlılığı (Ankara ili örneği). Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
3. Baltacı A. (2018). Psikolojik yıldırma ve örgütsel bağlılık ilişkisinde önyargının aracılık rolü. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 3(1), 141-161.
4. Bayrak Ayaş E., Kartal M. (2021). Sporda etkili İletişim, İçinde: Spor Yönetimi. Aslan M. (editör). Efe Akademi. İstanbul. 87-104.
5. Başak Ö. (2010). Mobbingin örgütsel bağlılığa etkisi ve bir uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kütahya.
6. Beşoğul, Ç. (2014). Öğretmenlerin mobbinge maruz kalma düzeyleri ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki Kocaeli ili Gölcük ilçesi örneği. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kocaeli.
7. Bingöl Ş. (2012). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğretim elemanlarının duygusal taciz (mobbing) farkındalıklarının araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Elazığ.
8. Bozan H. (2020). Özel okul yöneticilerinin okullarının öğrenen örgüt olma özellikleri ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

9. Çomak E. (2011). İlköğretim öğretmenlerinin ilköğretim okullarında yaşadıkları yıldırma durumları. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü. Mersin.
10. Dick R., Wagner U. (2001). Stres and strain in teaching: a structural equation approach. *British Journal of Educational Psychology*. 3(71), 243- 259.
11. Erdiren Çelebi M., Yazgan AE. (2017). Mobbing, örgütsel sinizm, örgütsel bağlılık ve bunların algılanan çalışan performansı üzerine etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 22(2), 267-284.
12. Gülle M. (2013). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul ortamında maruz kaldıkları yıldırma algıları ve örgütsel bağlılık düzeylerinin incelenmesi (Hatay ili örneği). Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Sakarya.
13. Hiçkorkmaz Ş. (2016). Mobbing algısının örgütsel bağlılık düzeyi üzerindeki etkisi (İzmit ilçesi kamu çalışanları örneği). Yüksek Lisans Tezi, Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
14. Karahan A., Yılmaz H. (2014). Mobbing ve örgütsel bağlılık ilişkisine yönelik bir çalışma. *Journal of Yaşar University*. 9(33), 5692-5715.
15. Kök M. (2019). Psikolojik tacizin (mobbing) örgütsel bağlılığa etkisi: Banka çalışanlarına yönelik bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
16. Kul M. (2010). Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile beden eğitimi öğretmenlerinin yıldırma (mobbing) yaşama düzeyleri, örgütsel bağlılıkları ve iş doyumunu arasındaki ilişki. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
17. Kurtbaş D. (2011). akademisyenlerin maruz kaldıkları psikolojik şiddet ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki kamu ve vakıf üniversitelerinde bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
18. Özpoyraz M. (2013). Beden eğitimi öğretmenlerinin kurumlarında yaşadığı mobbing etkilerin örgütsel bağlılığına etkileri. Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aksaray.
19. Polat F. (2011). Çalışanların psikolojik taciz algısının örgütsel bağlılıkla ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Erzurum Atatürk Üniversitesi. Erzurum.
20. Tanhan F., Çam Z. (2009). Öğretmenlere yönelik yıldırma ölçeğinin geliştirilmesi. I. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi, 1-3 Mayıs 2009, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. Çanakkale.
21. Tınaz P. (2006). Mobbing: iş yerinde psikolojik taciz. *Çalışma ve Toplum*. 3, 11-22.